НАЦІОНАЛЬНА АСОЦІАЦІЯ
АДВОКАТІВ УКРАЇНИ
РАДА АДВОКАТІВ
УКРАЇНИ

UKRAINIAN NATIONAL
BAR ASSOCIATION
BAR COUNCIL OF
UKRAINE

04070, м. Київ, вул. Борисоглібська, буд. 3, 5-й поверх,
тел: +38 (044) 392-73-71
email: info@unba.org.ua, веб-сайт: www.unba.org.ua

5th floor, 3 Borysoglibska st., Kyiv, 04070, Ukraine
phone: +38 (044) 392-73-71
email: info@unba.org.ua, web-site: www.unba.org.ua

РІШЕННЯ № 85

Про розгляд депутатського звернення Вікторії Кінзбурської щодо можливого порушення професійних прав та гарантій адвокатської діяльності АО [redacted] в ході виконання ухвал слідчого судді Шевченківського районного суду міста Києва від 10 квітня 2026 року в кримінальному провадженні

«25» вересня 2026 року **с. Плав'я, Львівська обл.**

Рада адвокатів України, розглянувши депутатське звернення Вікторії Кінзбурської від 15.05.2026 № 372д9/15-2026/113200, подане в порядку статті 16 Закону України «Про статус народного депутата України» за зверненням Адвокатського об'єднання «[redacted]» (код ЄДРПОУ [redacted], м. Харків) (далі – Об'єднання) від 15.05.2026 щодо можливого порушення професійних прав та гарантій адвокатської діяльності АО [redacted] в ході виконання ухвал слідчого судді Шевченківського районного суду міста Києва від 10 квітня 2026 року в кримінальному провадженні, а також дослідивши додані до звернення копії ухвал слідчого судді Шевченківського районного суду міста Києва від 10.04.2026 у справах № [redacted] (провадження № [redacted]), № [redacted] (провадження № [redacted]), № [redacted] (провадження № [redacted]) та від 18.04.2024 у справі № [redacted] (провадження № [redacted]), заслухавши доповідача заступника Голови Ради адвокатів України Гвоздія В. А., керуючись статтею 55 Закону України «Про адвокатуру та адвокатську діяльність», Розділом II Положення про Раду адвокатів України, встановила наступне.

У депутатському зверненні порушено питання дотримання гарантій адвокатської діяльності, передбачених статтями 22, 23 Закону України «Про адвокатуру та адвокатську діяльність» від 05.07.2012 № 5076-VI (далі – Закон), під час виконання ухвал слідчого судді Шевченківського районного суду міста Києва від 10.04.2026, постановлених у кримінальному провадженні № [redacted] від 06.03.2024 за ознаками кримінального правопорушення, передбаченого частиною п'ятою статті 191 Кримінального

кодексу України. Досудове розслідування здійснюють детективи Головного підрозділу детективів Бюро економічної безпеки України за процесуального керівництва Офісу Генерального прокурора.

Зазначеними ухвалами за клопотаннями заступника Генерального прокурора, розглянутими за відсутності володільця документів на підставі частини другої статті 163 Кримінального процесуального кодексу України (далі – КПК України), детективам Бюро економічної безпеки України (у кожній з ухвал – 17 осіб) надано тимчасовий доступ до документів, які містять банківську таємницю та стосуються відкриття й обслуговування банківських рахунків адвокатських об’єднань (бюро) у двох банківських установах, за період з 01.01.2024 по 31.12.2025 з можливістю вилучення завірених копій (здійснення виїмки), а саме: роздруківок руху коштів на рахунках із зазначенням усіх наявних у банку реквізитів контрагентів (повних даних платника та отримувача), призначення платежу, вхідних і вихідних залишків на початок і кінець кожного дня; документів про IP-адреси пристроїв, з яких здійснювався доступ до системи «Клієнт-Банк»; договорів з банком про інформаційно-розрахункові послуги; платіжних інструкцій, меморіальних ордерів, чеків та інших розрахункових документів; заявок на видачу готівки та купівлю іноземної валюти; документів, які були підставою для ідентифікації осіб, уповноважених діяти від імені власника рахунку. Строк дії ухвал – два місяці з дня постановлення. В ухвалах зазначено, що вони оскарженню не підлягають.

За твердженням заявника, серед адвокатських об’єднань (бюро), рахунки яких є предметом ухвал, перебуває Об’єднання. Про постановлення ухвал Об’єднанню стало відомо 08.05.2026 з Єдиного державного реєстру судових рішень (ухвали надіслано судом до реєстру 06.05.2026). Знеособлений текст ухвал не дає Раді адвокатів України можливості самостійно ідентифікувати власників рахунків. Водночас з мотивувальної та резолютивної частин ухвал прямо вбачається, що йдеться про рахунки адвокатських об’єднань (бюро) як організаційних форм адвокатської діяльності, а тому викладені нижче висновки стосуються дотримання гарантій адвокатської діяльності щодо всіх адвокатських об’єднань (бюро), рахунки яких є предметом ухвал.

Зі змісту ухвал вбачається, що в межах досудового розслідування надається оцінка діям службових осіб органу місцевого самоврядування, його структурних підрозділів та комунальних підприємств, які, за версією органу досудового розслідування, за попередньою змовою зі службовими особами адвокатських об’єднань (бюро) заволоділи бюджетними коштами під час виконання договорів про надання юридичних послуг, укладених за

результатами публічних закупівель. Необхідність доступу обґрунтовано листом Департаменту аналізу інформації та управління ризиками Бюро економічної безпеки України від 05.03.2026, яким ініційовано «проведення комплексного аналізу операцій по руху коштів по банківським рахункам» з метою «встановлення розміру матеріальних збитків». Мотивів щодо неможливості встановити відповідні обставини іншими способами, зокрема шляхом отримання документів від розпорядників бюджетних коштів – замовників правничої допомоги, ухвали не містять.

Ухвалою слідчого судді того ж суду від 18.04.2024 у справі № [redacted] у цьому ж кримінальному провадженні вже надавався тимчасовий доступ до документів за період з 01.01.2022 по 31.12.2023 (договори, акти, платіжні документи, тендерна документація тощо), які перебували у володінні одного із замовників правничої допомоги – структурного підрозділу органу місцевого самоврядування; за твердженням заявника, ця ухвала виконана у повному обсязі. Отже, орган досудового розслідування вже використовував менш інтрузивний спосіб отримання відомостей про розрахунки за договорами, що є предметом розслідування, – безпосередньо від замовників, без розкриття інформації про інших клієнтів адвокатських об’єднань (бюро).

Народний депутат України просить надати офіційні роз’яснення стосовно порушених питань та в межах повноважень вжити передбачених законодавством заходів реагування.

Відповідно до пунктів 1, 2 частини другої статті 45 Закону Національна асоціація адвокатів України представляє адвокатуру України у відносинах з органами державної влади, захищає професійні права адвокатів та забезпечує гарантії адвокатської діяльності. Згідно з пунктами 8, 9, 14 частини четвертої статті 55 Закону Рада адвокатів України сприяє забезпеченню гарантій адвокатської діяльності, захисту професійних і соціальних прав адвокатів, координує діяльність рад адвокатів регіонів. Статтею 69 Правил адвокатської етики передбачено право адвоката звернутися до Ради адвокатів України за роз’ясненням.

Рада адвокатів України не наділена повноваженнями перевіряти законність та обґрунтованість судових рішень, у тому числі ухвал слідчого судді, або оцінювати докази у кримінальному провадженні. Це рішення не містить висновків щодо законності ухвал слідчого судді, обґрунтованості версії органу досудового розслідування або винуватості будь-якої особи. Предметом цього рішення є роз’яснення змісту гарантій адвокатської діяльності, які підлягають застосуванню у разі надання стороні обвинувачення доступу до

інформації про банківські рахунки адвоката, адвокатського бюро, адвокатського об'єднання, оцінка дотримання цих гарантій у частині, що вбачається з наданих документів, та визначення заходів, які належать до компетенції органів адвокатського самоврядування.

Гарантії адвокатської діяльності не залежать від процесуального статусу адвоката у кримінальному провадженні та від того, чи стосується розслідування його власних дій або дій його клієнтів. Пунктом 16 частини першої статті 23 Закону заборонено ототожнення адвоката з клієнтом. Наявність у сторони обвинувачення версії про протиправність дій службових осіб адвокатського об'єднання не звільняє її від обов'язку дотримуватися гарантій, встановлених для захисту клієнтів такого об'єднання, які не мають стосунку до предмета розслідування, і не може бути підставою для розкриття адвокатської таємниці щодо них.

Стаття 59 Конституції України гарантує кожному право на професійну правничу допомогу. Відповідно до статті 131-2 Конституції України для надання професійної правничої допомоги в Україні діє адвокатура; незалежність адвокатури гарантується. Конфіденційність відносин адвоката з клієнтом є необхідною умовою реалізації цих прав: без гарантованої таємниці звернення за правничою допомогою право на таку допомогу позбавляється реального змісту.

Відповідно до частини п'ятої статті 15 Закону стороною договору про надання правничої допомоги є адвокатське об'єднання; частиною шостою цієї статті адвокатське об'єднання зобов'язано забезпечити дотримання професійних прав адвокатів та гарантій адвокатської діяльності.

Згідно з частиною першою статті 22 Закону адвокатською таємницею є будь-яка інформація, що стала відома адвокату, помічнику адвоката, стажисту адвоката, особі, яка перебуває у трудових відносинах з адвокатом, про клієнта, а також питання, з яких клієнт звертався до адвоката, адвокатського бюро, адвокатського об'єднання, зміст порад, консультацій, роз'яснень адвоката, складені ним документи, інформація, що зберігається на електронних носіях, та інші документи і відомості, одержані адвокатом під час здійснення адвокатської діяльності. Інформація або документи можуть втратити статус адвокатської таємниці лише за письмовою заявою клієнта (частина друга статті 22). Обов'язок зберігати адвокатську таємницю поширюється на адвокатське бюро та адвокатське об'єднання, які зобов'язані забезпечити умови, що унеможливлюють доступ сторонніх осіб до адвокатської таємниці або її розголошення (частина третя статті 22). Особи, винні в доступі сторонніх осіб

до адвокатської таємниці або її розголошенні, несуть відповідальність згідно із законом (частина п’ята статті 22).

Частиною першою статті 23 Закону встановлено, зокрема, що забороняються будь-які втручання і перешкоди здійсненню адвокатської діяльності (пункт 1); забороняється вимагати від адвоката, його помічника, стажиста, особи, яка перебуває у трудових відносинах з адвокатом, адвокатським бюро, адвокатським об’єднанням, надання відомостей, що є адвокатською таємницею (пункт 2); проведення стосовно адвоката оперативно-розшукових заходів чи слідчих дій, що можуть проводитися виключно з дозволу суду, здійснюється на підставі судового рішення, ухваленого за клопотанням Генерального прокурора, його заступників, прокурора Автономної Республіки Крим, області, міста Києва та міста Севастополя (пункт 3); забороняється проведення огляду, розголошення, витребування чи вилучення документів, пов’язаних із здійсненням адвокатської діяльності (пункт 4); забороняється втручання у приватне спілкування адвоката з клієнтом (пункт 9); забороняється ототожнення адвоката з клієнтом (пункт 16).

Частиною другою статті 23 Закону передбачено, що у разі проведення обшуку чи огляду житла, іншого володіння адвоката, приміщень, де він здійснює адвокатську діяльність, тимчасового доступу до речей і документів адвоката слідчий суддя, суд у своєму рішенні в обов’язковому порядку зазначає перелік речей, документів, що планується відшукати, виявити чи вилучити під час проведення слідчої дії чи застосування заходу забезпечення кримінального провадження, а також враховує вимоги пунктів 2–4 частини першої цієї статті. Під час проведення зазначених процесуальних дій має бути присутній представник ради адвокатів регіону; для забезпечення його участі службова особа, яка буде проводити відповідну слідчу дію чи застосовувати захід забезпечення кримінального провадження, завчасно повідомляє про це раду адвокатів регіону за місцем проведення такої процесуальної дії. Представнику ради адвокатів регіону надається право ставити запитання, подавати зауваження та заперечення щодо порядку проведення процесуальних дій, що зазначаються у протоколі. Відповідно до частини третьої статті 23 Закону органи державної влади, їх посадові і службові особи у відносинах з адвокатами зобов’язані дотримуватися вимог Конституції України та законів України, Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод 1950 року та практики Європейського суду з прав людини.

Статтею 10 Правил адвокатської етики, затверджених Звітно-виборним з’їздом адвокатів України 09.06.2017 (із змінами), визнано, що дотримання принципу конфіденційності є необхідною і щонайважливішою передумовою

довірчих відносин між адвокатом і клієнтом; адвокатською таємницею є, зокрема, факт звернення особи за правовою допомогою та будь-яка інформація, що стала відома адвокату, адвокатському бюро, адвокатському об'єднанню у зв'язку з наданням професійної правничої допомоги; дія принципу конфіденційності не обмежена в часі.

Тимчасовий доступ до речей і документів є заходом забезпечення кримінального провадження (пункт 5 частини другої статті 131 КПК України), а не слідчою (розшуковою) дією. Застосування заходів забезпечення кримінального провадження не допускається, якщо слідчий, прокурор не доведе, що потреби досудового розслідування виправдовують такий ступінь втручання у права і свободи особи, про який ідеться в клопотанні; для оцінки потреб досудового розслідування слідчий суддя зобов'язаний врахувати можливість без застосованого заходу отримати речі і документи, які можуть бути використані під час судового розгляду (частини третя, четверта статті 132 КПК України).

Статтею 161 КПК України заборонено доступ до листування або інших форм обміну інформацією між захисником та його клієнтом у зв'язку з наданням правової допомоги. Стаття 162 КПК України відносить до охоронюваної законом таємниці, яка міститься в речах і документах, зокрема конфіденційну інформацію (пункт 4), відомості, які можуть становити банківську таємницю (пункт 5), та персональні дані особи (пункт 8).

Відповідно до частини п'ятої статті 163 КПК України слідчий суддя постановляє ухвалу про надання тимчасового доступу до речей і документів, якщо сторона кримінального провадження доведе, зокрема, що вони мають суттєве значення для встановлення важливих обставин у кримінальному провадженні. Частиною шостою статті 163 КПК України встановлено підвищений стандарт для документів, які містять охоронювану законом таємницю: слідчий суддя постановляє ухвалу про надання доступу до них, якщо сторона кримінального провадження, крім обставин, передбачених частиною п'ятою цієї статті, доведе можливість використання як доказів відомостей, що містяться в цих речах і документах, та неможливість іншими способами довести обставини, які передбачається довести за допомогою цих речей і документів. Згідно з пунктом 5 частини першої статті 164 КПК України ухвала має містити назву, опис, інші відомості, які дають можливість визначити речі і документи, до яких надається доступ.

Відповідно до статті 60 Закону України «Про банки і банківську діяльність» від 07.12.2000 № 2121-III банківською таємницею є інформація щодо діяльності та фінансового стану клієнта, яка стала відомою банку у

процесі його обслуговування, зокрема відомості про банківські рахунки клієнтів та операції за ними. Згідно з пунктом 2 частини першої статті 62 цього Закону інформація, що становить банківську таємницю, розкривається банками за рішенням суду. Розкриття банківської таємниці за рішенням суду не скасовує інших правових режимів охорони, які поширюються на ту ж інформацію.

Основні положення про роль адвокатів, прийняті Восьмим Конгресом ООН з попередження злочинності та поводження з правопорушниками (Гавана, 27 серпня – 7 вересня 1990 року), передбачають, що уряди визнають і забезпечують конфіденційність усіх комунікацій між адвокатами та їхніми клієнтами в межах професійних відносин (принцип 22), а адвокати не повинні ототожнюватися зі своїми клієнтами чи справами клієнтів у зв'язку з виконанням професійних обов'язків (принцип 18). Рекомендація Rec(2000)21 Комітету Міністрів Ради Європи державам-членам про свободу професійної діяльності адвокатів від 25.10.2000 вимагає вживати всіх необхідних заходів для забезпечення поваги до конфіденційності відносин адвоката з клієнтом; винятки допускаються лише за умови сумісності з верховенством права (Принцип I, пункт 6).

Конвенція Ради Європи про захист професії адвоката (CETS № 226), ухвалена Комітетом Міністрів 12.03.2025, відкрита для підписання 13.05.2025 та підписана Україною 09.03.2026 (підлягає ратифікації Верховною Радою України), передбачає, що адвокати не повинні бути зобов'язані розкривати, передавати або надавати свідчення щодо будь-якої інформації чи матеріалів, отриманих безпосередньо або опосередковано від клієнтів (підпункт «c» пункту 3 статті 6), не повинні зазнавати негативних наслідків через ототожнення їх із клієнтами або справами клієнтів (пункт 5 статті 6) та мають право на присутність представника професійного об'єднання під час вилучення або копіювання документів та будь-яких інших даних, що використовуються ними у професійній діяльності (підпункт «c» пункту 1 статті 9).

Європейський суд з прав людини (далі – ЄСПЛ) послідовно визнає, що професійна таємниця адвоката охоплюється поняттям приватного життя та кореспонденції за статтею 8 Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод (далі – Конвенція) і потребує посиленого захисту з огляду на роль адвокатів у здійсненні правосуддя (Niemietz v. Germany, заява № 13710/88, 16.12.1992; André and Another v. France, заява № 18603/03, 24.07.2008).

У справі Brito Ferrinho Bexiga Villa-Nova v. Portugal (заява № 69436/10, 01.12.2015) ЄСПЛ визнав, що ознайомлення органів обвинувачення з банківськими виписками адвоката становить втручання у право на повагу до

професійної таємниці, яке охоплюється статтею 8 Конвенції, та констатував порушення цієї статті, оскільки процедура зняття професійної та банківської таємниці була проведена без участі адвоката, без консультації з органом адвокатського самоврядування та за відсутності ефективного контролю за застосованим заходом.

У справах Golovan v. Ukraine (заява № 41716/06, 05.07.2012) та Reznik v. Ukraine (заява № 31175/14, 23.01.2025) ЄСПЛ констатував порушення Україною статті 8 Конвенції у зв'язку з обшуками в адвокатів: у першій справі – через недодержання гарантій, встановлених законодавством про адвокатуру, у другій – через надто широкий та недостатньо мотивований дозвіл на обшук, вилучення носіїв інформації, які потенційно містили адвокатську таємницю, без належних гарантій, та відсутність ефективного засобу юридичного захисту (стаття 13 Конвенції). У справі Kruglov and Others v. Russia (заяви № 11264/04 та 15 інших, 04.02.2020) ЄСПЛ наголосив, що посилання на кримінальне розслідування щодо клієнтів адвоката саме по собі не виправдовує ігнорування адвокатської таємниці, а національні суди зобов'язані перевіряти пропорційність втручання, зокрема можливість отримати необхідну інформацію з інших джерел. У справі Särgava v. Estonia (заява № 698/19, 16.11.2021) ЄСПЛ визнав, що відсутність у національному законі процедури відокремлення матеріалів, які містять адвокатську таємницю, від інших вилучених матеріалів є недостатністю процесуальних гарантій, яка призводить до порушення статті 8 Конвенції. У справі Michaud v. France (заява № 12323/11, 06.12.2012) ЄСПЛ, не встановивши порушення, визначальною гарантією визнав саме участь органу адвокатського самоврядування як «фільтра» між адвокатом і державними органами при передачі інформації, що охоплюється професійною таємницею.

Оскільки стороною договору про надання правничої допомоги є адвокатське об'єднання (частина п'ята статті 15 Закону), операції за його банківськими рахунками є розрахунками за такими договорами. Роздруківка руху коштів з реквізитами контрагентів, призначенням платежу та сумами дає можливість встановити: повний перелік клієнтів адвокатського об'єднання за відповідний період (факт звернення за правничою допомогою); реквізити договорів та, як правило, предмет доручення або номер справи, зазначені у призначенні платежу; розмір і періодичність гонорару, тобто умови договору; операції, здійснені в інтересах клієнтів (сплата судового збору, витрат тощо), які розкривають зміст доручення. Кожна з цих категорій відомостей є або «питанням, з якого клієнт звертався до адвокатського об'єднання», або «іншими відомостями, одержаними адвокатом під час здійснення адвокатської

діяльності» у розумінні частини першої статті 22 Закону, а факт звернення особи за правовою допомогою прямо віднесено до адвокатської таємниці статтею 10 Правил адвокатської етики.

Та обставина, що ці відомості одночасно становлять банківську таємницю і перебувають у володінні банку, не змінює їхньої правової природи. Адвокатська таємниця визначається змістом інформації та джерелом її виникнення – відносинами адвоката з клієнтом, а не місцем зберігання документа чи особою його володільця. Частина третя статті 22 Закону покладає на адвокатське об'єднання обов'язок забезпечити умови, що унеможливлюють доступ сторонніх осіб до адвокатської таємниці, а пункт 4 частини першої статті 23 Закону забороняє витребування чи вилучення документів, пов'язаних із здійсненням адвокатської діяльності, не обмежуючи цю заборону місцем знаходження таких документів. Такий підхід відповідає позиції ЄСПЛ у справі Brito Ferrinho Bexiga Villa-Nova v. Portugal, в якій ознайомлення з банківськими виписками адвоката кваліфіковано як втручання у професійну таємницю, захищену статтею 8 Конвенції.

Отже, інформація про операції за рахунками адвоката, адвокатського бюро, адвокатського об'єднання має подвійний правовий режим охорони – банківської таємниці (стаття 60 Закону України «Про банки і банківську діяльність», пункт 5 частини першої статті 162 КПК України) та адвокатської таємниці (стаття 22 Закону, пункти 4, 8 частини першої статті 162 КПК України). Рішення суду про розкриття банківської таємниці саме по собі не вирішує питання про адвокатську таємницю та не звільняє від дотримання гарантій статті 23 Закону.

Закон прямо поширює режим адвокатської таємниці на адвокатські бюро та адвокатські об'єднання (частини перша, третя статті 22, пункт 2 частини першої статті 23 Закону). Адвокатське об'єднання є організаційною формою адвокатської діяльності (статті 4, 15 Закону), а документи про укладення та виконання його договорів є документами адвокатів – учасників об'єднання, пов'язаними із здійсненням адвокатської діяльності. Відтак тимчасовий доступ до документів про рахунки адвокатського об'єднання є тимчасовим доступом до документів адвоката у розумінні частини другої статті 23 Закону. Слідчий суддя в ухвалах від 10.04.2026 сам виходив із застосовності статті 23 Закону до цих правовідносин, пославшись на абзац перший частини другої та пункт 3 частини першої цієї статті, що підтверджує правильність такого підходу.

Із системного тлумачення статей 22, 23 Закону, статей 131, 132, 161–164 КПК України у світлі практики ЄСПЛ випливає, що тимчасовий доступ до документів про банківські рахунки адвоката, адвокатського бюро,

адвокатського об’єднання допустимий лише за одночасного дотримання таких вимог.

Клопотання подається Генеральним прокурором, його заступником або прокурором Автономної Республіки Крим, області, міста Києва чи міста Севастополя (пункт 3 частини першої статті 23 Закону). Хоча буквально пункт 3 стосується слідчих дій, слідчий суддя в ухвалах від 10.04.2026 обґрунтовано застосував цю гарантію і до заходу забезпечення кримінального провадження; клопотання подано заступником Генерального прокурора, тобто ця вимога дотримана.

Ухвала в обов’язковому порядку містить конкретизований перелік документів (абзац перший частини другої статті 23 Закону, пункт 5 частини першої статті 164 КПК України). Перелік має бути визначеним за предметом, а не родовим: формулювання «усі операції за всіма рахунками за період» не є переліком, який дає можливість визначити документи, пов’язані з предметом розслідування, та відокремити їх від документів, що містять адвокатську таємницю інших клієнтів. ЄСПЛ послідовно визнає надто широкі та недостатньо мотивовані судові дозволи такими, що не відповідають статті 8 Конвенції (Reznik v. Ukraine, Kruglov and Others v. Russia).

Слідчий суддя враховує вимоги пунктів 2–4 частини першої статті 23 Закону (абзац перший частини другої статті 23 Закону). Це означає обов’язок перевірити, чи не призведе доступ до розкриття адвокатської таємниці щодо осіб, які не стосуються кримінального провадження, та обмежити обсяг доступу у спосіб, який унеможливлює таке розкриття. Просте відтворення тексту норми в ухвалі без відповідного аналізу не є виконанням цього обов’язку.

Сторона обвинувачення доводить, а слідчий суддя перевіряє неможливість довести відповідні обставини іншими способами (частина шоста статті 163 КПК України). Щодо операцій за договорами з розпорядниками бюджетних коштів такі способи очевидно існують: отримання документів безпосередньо від замовників, органів Державної казначейської служби України, з електронної системи публічних закупівель, а також тимчасовий доступ до інформації банку виключно про операції з конкретними контрагентами, визначеними за їхніми ідентифікаційними кодами. Потреба у «комплексному аналізі операцій», ініційована аналітичним підрозділом органу досудового розслідування, не є доведенням неможливості іншими способами встановити розмір збитків за конкретними договорами.

Доступ до відомостей про операції з іншими клієнтами адвокатського об’єднання, до документів про IP-адреси доступу до системи «Клієнт-Банк» та

до документів ідентифікації уповноважених осіб виходить за межі мети встановлення розміру збитків за договорами з розпорядниками бюджетних коштів.

Службова особа, яка виконує ухвалу, завчасно повідомляє раду адвокатів регіону за місцем проведення тимчасового доступу, а під час його проведення присутній представник ради адвокатів регіону (абзаци другий – четвертий частини другої статті 23 Закону). Закон пов'язує цю гарантію з об'єктом процесуальної дії – документами адвоката, а не з місцем їх зберігання чи особою володільця; жодного винятку для документів, які перебувають у володінні банків чи інших третіх осіб, Закон не містить. Саме присутність представника ради адвокатів регіону є тим процесуальним механізмом, який дає можливість під час виконання ухвали заявити заперечення щодо доступу до відомостей про клієнтів, не пов'язаних з предметом розслідування, та зафіксувати їх у протоколі. Рада адвокатів України у рішенні від 18.10.2025 № 115 вже роз'яснила, що участь представника ради адвокатів регіону є імперативною гарантією, від забезпечення якої орган досудового розслідування не звільняється.

Отримана інформація, що не стосується предмета кримінального провадження та містить адвокатську таємницю, не підлягає використанню, поширенню чи долученню до матеріалів провадження; сторона обвинувачення зобов'язана вжити заходів для її відокремлення і забезпечення умов, що унеможливлюють доступ до неї сторонніх осіб (частини третя, п'ята статті 22 Закону). Відсутність такого механізму ЄСПЛ оцінює як недостатність процесуальних гарантій (Särgava v. Estonia).

За наданими документами деяких вимог було дотримано: клопотання подано заступником Генерального прокурора; перелік категорій документів в ухвалах наведено. Водночас перелік сформульовано за родовими ознаками щодо всіх операцій за всіма рахунками за два роки, без обмеження колом контрагентів, що стосуються предмета розслідування.

Ухвали від 10.04.2026 містять ряд порушень законодавства: посилання на абзац перший частини другої та пункт 3 частини першої статті 23 Закону обмежено відтворенням тексту норм; частина шоста статті 163 КПК України в ухвалах не застосована та не згадана, тоді як в ухвалі від 18.04.2024 у цьому ж провадженні (щодо документів замовника) слідчий суддя цю норму застосовував; мотивів щодо неможливості отримати відомості про розрахунки за договорами з розпорядниками бюджетних коштів від самих розпорядників, від органів казначейства або шляхом обмеження доступу операціями з конкретними контрагентами ухвали не містять.

Наслідком наданого обсягу доступу є розкриття стороні обвинувачення повного переліку клієнтів адвокатських об’єднань (бюро) за 2024–2025 роки, предметів доручень (у частині, відображеній у призначенні платежів) та умов оплати правничої допомоги, у тому числі щодо клієнтів, які не є розпорядниками бюджетних коштів і не мають жодного стосунку до кримінального провадження. Такі клієнти не були і не могли бути учасниками розгляду клопотань, не повідомлені про розкриття інформації про них та позбавлені будь-якої можливості заперечити проти цього. Доступ до інформації про IP-адреси пристроїв, з яких здійснювався доступ до системи «Клієнт-Банк», додатково розкриває дані про місця та засоби здійснення адвокатської діяльності. Кількість осіб, яким надано доступ (17 детективів у кожній ухвалі), збільшує ризик неконтрольованого поширення відомостей, що становлять адвокатську таємницю.

За таких обставин Рада адвокатів України констатує, що тимчасовий доступ у наданому ухвалами обсязі створює реальну загрозу розголошення адвокатської таємниці щодо невизначеного кола клієнтів адвокатських об’єднань (бюро) та не забезпечує дотримання гарантій, передбачених пунктами 2, 4 частини першої, частиною другою статті 23 Закону, і стандартів пропорційності, встановлених частиною шостою статті 163 КПК України та статтею 8 Конвенції у її тлумаченні ЄСПЛ.

Клопотання розглянуто за відсутності володільця документів – банку (частина друга статті 163 КПК України). Адвокатські об’єднання (бюро), права яких та права клієнтів яких безпосередньо зачіпаються, не є володільцями документів у розумінні статті 163 КПК України і до розгляду не залучалися; про постановлення ухвал вони дізналися після їх оприлюднення у реєстрі 08.05.2026, тобто майже через місяць після постановлення, протягом якого ухвали могли бути виконані. Ухвали не підлягають апеляційному оскарженню (частина третя статті 309 КПК України).

Поєднання цих обставин означає, що ані адвокатське об’єднання, ані його клієнти не мають жодного ефективного процесуального засобу попередити або оскаржити розкриття адвокатської таємниці. Саме відсутність участі адвоката та органу адвокатського самоврядування в процедурі зняття професійної таємниці з банківської інформації і відсутність ефективного контролю за таким заходом стали підставою для констатації порушення статті 8 Конвенції у справі Brito Ferrinho Bexiga Villa-Nova v. Portugal, а відсутність ефективного засобу захисту від надто широкого дозволу – порушення статей 8 і 13 Конвенції у справі Reznik v. Ukraine. У цій частині проблема має системний, законодавчий характер і потребує реагування Верховної Ради України.

Враховуючи викладене, керуючись статтями 22, 23, 45, 55 Закону України «Про адвокатуру та адвокатську діяльність», Розділом ІІ Положення про Раду адвокатів України, Рада адвокатів України **вирішила:**

1. Роз'яснити, що відомості про операції за банківськими рахунками адвоката, адвокатського бюро, адвокатського об'єднання, які дають можливість встановити клієнтів (контрагентів), факт і предмет звернення за правничою допомогою, призначення платежів та розмір гонорару, є інформацією, що становить адвокатську таємницю у розумінні частини першої статті 22 Закону України «Про адвокатуру та адвокатську діяльність», незалежно від того, що така інформація одночасно є банківською таємницею та перебуває у володінні банку.

2. Встановити, що надання тимчасового доступу до документів банку про рахунки адвоката, адвокатського бюро, адвокатського об'єднання є тимчасовим доступом до документів адвоката у розумінні частини другої статті 23 Закону України «Про адвокатуру та адвокатську діяльність» і допускається лише за одночасного дотримання таких умов: клопотання Генерального прокурора, його заступника, прокурора Автономної Республіки Крим, області, міста Києва чи міста Севастополя; зазначення в ухвалі конкретизованого переліку документів, обмеженого операціями з контрагентами та за договорами, що стосуються предмета кримінального провадження; врахування слідчим суддею вимог пунктів 2–4 частини першої статті 23 Закону; доведення стороною обвинувачення неможливості довести відповідні обставини іншими способами; завчасного повідомлення ради адвокатів регіону за місцем проведення тимчасового доступу та забезпечення присутності її представника; відокремлення і невикористання відомостей, що містять адвокатську таємницю та не стосуються предмета кримінального провадження.

3. Затвердити, що наявність судового рішення про тимчасовий доступ не звільняє детектива, слідчого, прокурора від обов'язку дотримуватися гарантій адвокатської діяльності під час його виконання та забезпечити нерозголошення відомостей, що становлять адвокатську таємницю щодо осіб, які не стосуються кримінального провадження. Особи, винні у доступі сторонніх осіб до адвокатської таємниці або в її розголошенні, несуть відповідальність згідно із законом (частина

п’ята статті 22 Закону України «Про адвокатуру та адвокатську діяльність»).

4. Констатувати, що тимчасовий доступ, наданий ухвалами слідчого судді Шевченківського районного суду міста Києва від 10.04.2026 у справах № [redacted], № [redacted], № [redacted], до документів про всі операції за всіма рахунками адвокатських об’єднань (бюро) за період з 01.01.2024 по 31.12.2025 без обмеження колом контрагентів, які стосуються предмета розслідування, у тому числі до документів про IP-адреси доступу до системи «Клієнт-Банк» та документів ідентифікації уповноважених осіб, створює загрозу розголошення адвокатської таємниці щодо невизначеного кола клієнтів адвокатських об’єднань (бюро) і в такому обсязі не забезпечує дотримання гарантій адвокатської діяльності, передбачених пунктами 2, 4 частини першої, частиною другою статті 23 Закону України «Про адвокатуру та адвокатську діяльність».

5. Звернутися до Генерального прокурора та Директора Бюро економічної безпеки України з проханням:

   - поінформувати Раду адвокатів України, чи виконано ухвали від 10.04.2026 та в якому обсязі; чи повідомлялася завчасно рада адвокатів регіону за місцем проведення тимчасового доступу та чи був присутній її представник; яких заходів вжито для відокремлення та нерозголошення відомостей про клієнтів адвокатських об’єднань (бюро), що не стосуються предмета кримінального провадження; коло осіб, яким надано доступ до отриманої інформації;

   - забезпечити обмеження доступу до відомостей про клієнтів адвокатських об’єднань (бюро), які не стосуються предмета кримінального провадження, невикористання таких відомостей та розглянути питання про повернення (знищення) копій документів у відповідній частині;

   - під час підготовки та погодження клопотань про тимчасовий доступ до документів про рахунки адвокатів, адвокатських бюро, адвокатських об’єднань забезпечувати обмеження обсягу запитуваних відомостей колом контрагентів та операцій, що стосуються предмета розслідування, обґрунтування неможливості довести обставини іншими способами відповідно до частини шостої статті 163 КПК України, а під час виконання ухвал – завчасне повідомлення рад адвокатів регіонів відповідно до частини другої

статті 23 Закону України «Про адвокатуру та адвокатську діяльність».

6. Радам адвокатів регіонів у разі отримання повідомлень про тимчасовий доступ до документів адвокатів, адвокатських бюро, адвокатських об’єднань, що перебувають у володінні банків, забезпечувати участь представника ради відповідно до Порядку дій з питань забезпечення гарантій адвокатської діяльності, захисту професійних прав адвокатів, затвердженого в новій редакції рішенням Ради адвокатів України від 13.12.2025 № 154, та невідкладно інформувати Раду адвокатів України та Комітет захисту прав адвокатів та гарантій адвокатської діяльності НААУ про кожний такий випадок.

7. Рекомендувати адвокатам, адвокатським бюро, адвокатським об’єднанням у разі отримання відомостей про тимчасовий доступ до документів про їхні банківські рахунки невідкладно повідомляти раду адвокатів регіону та Комітет захисту прав адвокатів та гарантій адвокатської діяльності НААУ.

8. Звернутися до народного депутата України Кінзбурської В., з пропозицією розглянути можливість внесення законодавчих ініціатив щодо: доповнення частини першої статті 162 КПК України положенням про відомості, що становлять адвокатську таємницю; закріплення у статті 163 КПК України обов’язкової участі адвоката (адвокатського бюро, адвокатського об’єднання), стосовно документів якого вирішується питання, та представника ради адвокатів регіону в розгляді клопотання про тимчасовий доступ до таких документів, що перебувають у володінні третіх осіб; доповнення частини першої статті 309 КПК України положенням про апеляційне оскарження ухвал про тимчасовий доступ до документів, що містять адвокатську таємницю; прискорення ратифікації Конвенції Ради Європи про захист професії адвоката (CETS № 226).

9. Направити це рішення Генеральному прокурору, Директору Бюро економічної безпеки України та Комітету захисту прав адвокатів та гарантій адвокатської діяльності Національної асоціації адвокатів України.

10. Секретарю Ради адвокатів України про прийняте рішення повідомити народного депутата України Кінзбурську В., адвокатське

об’єднання [redacted], ради адвокатів регіонів та забезпечити його оприлюднення на офіційному вебсайті Національної асоціації адвокатів України.

Голова Ради адвокатів України /підпис/ Лідія ІЗОВІТОВА

Секретар Ради адвокатів України /підпис/ Ігор КОЛЕСНИКОВ